

bdí; její lepší duše, její společenský instinkt, její hluboce vkořeněná slušnost... ach, ano, slušnost... nedá jí klesnouti. Typická situace, známá v různých variantách z dějin francouzského divadla: žena se chce mstít, odplatit nevěru nevěrou, ale nedokáže toho, neboť, ach, miluje, aniž o tom ví, stále ještě svého ošklivého, proradného, a přece rozkošného muže...

A tomuto národu — nebo lépe: divadelnímu obecenstvu tohoto národa — odvážil se někdo imputovat takovou zradu na jeho zděděných „ideálech“, že by mohlo pochopit Ibsenovu Noru... Pošetilec!... Heine v hrdé a krásné chvíli svého života, kdy se přihlásil k titulu německého básníka — ležel již tehdy ve své „matratzengruft“ — prostřed Paříže, již se náhle odcizil, nazval všecku poesii francouzskou, i nejlepší, „parfumerter Quark“. Měl jsem často chvíle, kdy jsem cítil nad francouzskou knihou celou správnost a přiléhavost tohoto slova, ale nikdy ne tolik jako nad Bdící láskou.

Postscriptum. Dovídám se z novin, že Bdící láska plní a plní Vinohradské divadlo. Nu tedy... Ušlechtilost vyplácí se všude, i na Vinohradech, i v Praze, ovšem jen na scéně. Neboť na scéně vidí ji lidé tím raději, čím méně ji sami praktikují v životě.

Národní divadlo: Všichni tři od M. Kurta

Poslední homo novus Národního divadla je patrně pán v usedlých letech, který rád vypravuje a poslouchá při černé kávě různé opelichané anekdoty. Těžko dá se věřit tomu, co se o p. Kurtovi vypravuje: totiž že jest to mladý muž a dokonce prý básník, jehož knížku veršů rozesílá právě nakladatelství Moravsko-slezské revue.¹ Básník? Nu ano — proč ne? Rýmy to má, rytmus snad také — tedy básník...

Dramatická prvotina p. Kurtova chce býti jakousi ironickou glossou, napsanou in margine života, vpravdě jest to však staromládenecký klep úžasně ošuntělého stříhu. Jaká stará písnička

1 - [Viz zde str. 105 a n.]

jest tento aktík p. Kurtův, který svede všechny tři milence — jednoho zákonného a dva nezákonné — záletné paničky v jejím zamilovaném balkonovém pokoji, jež zasvětila službě Amorově a na němž lpí s tou bezduchou věrností, která vyznačuje již záletné paničky... ach ano, na divadle.

...Nenapadá mně žádat od básníka, aby se rozplýval po troubadoursku před ženou, aby seraficky nyl anebo zpíval v extasi její chválu a krásu. Ne: vždyť většina z nich má snad opravdu všecku příčinu k pravému opaku. Ale pak žádám opravdovou nenávisť, veliký útok, zdrcující invektivu... cosi velikého, silného a rozhodného, ale ne takové sladkohořké pitvory a takový bezduchý klep. Nenávidět neznamená pomlouvat; muž ničí neb mlčí, jen baba ulevuje si klepem.

Trochu víc noblesy, miláčkové, ve všem, i v cítění. I literatura bude pak lepší. Probatum est.

Městské divadlo vinohradské: Miguel Zamacois: Šaškové

Šaškové jsou hra číře verbalistická a rétorická — hra staré divadelní kultury z posledního jejího stadia, kdy se hýří v dekorálním překypění na úkor živlů strukturních. Jednostrannému kultu slova a jen slova slouží Šaškové; hlavní věci v nich jest slovo, ne hutné a jadrné slovo, které vystihuje situaci a charakterisuje ji, nýbrž slovo, jež jest účelem sobě samému, vzkypělé tisíceroú úponkou, popínající všecko a zatápějící všecko svými girlandami. Každý cit, každý dojem, každý fakt jest tu jen podnětem a záminkou k nekonečným tirádám, každý moment děje velmi chudého a konvenčního obrací se se všech stran, aby v novém a novém osvětlení zableskla se invence slova a fráze, spádu větného i pointy. Není pochyby, že jest v tom často hodně bria a verry, útočnosti i obratnosti — ale konec konců nejde to přece nad gymnastiku a cvik.

Šaškové jsou typickou ukázkou jednoho směru poslední dramatické tvorby francouzské — náleží sem Rostand, starý Catulle